

Sygn. akt: III AUa 388/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak (spr.)

del. SSO Dorota Rzeźniowiecka.

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 r. w Łodzi

sprawy **M. G.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowej w T. M..**

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 11 stycznia 2013 r., sygn. akt: IV U 897/12;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 388/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lipca 2012 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. P. Terenowa w T. stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec M. G. od 1 stycznia 2005 roku.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie M. G. od powyższej decyzji, po ustaleniu następującego stanu faktycznego sprawy: M. G. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych rolników oraz ubezpieczenia zdrowotnego jako domownik przez współmałżonkę od 21 października 2001 roku do 31 marca 2002 roku oraz od 1 października 2002 roku do 30 września 2003 roku (w przerwie podlegał ubezpieczeniom społecznym w ZUS z tytułu stosunku pracy – okoliczność przyznana w odwołaniu). Decyzją z 5 maja 2005 roku organ rentowy na wniosek rolnika A. G. wyłączył M. G. z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 października 2003 roku.

Od 15 października 2004 roku ubezpieczony M. G. rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Działalność ta była opodatkowana ryczałtem ewidencjonowanym. W dniu 4 kwietnia 2006 roku M. G. zgłosił się do ubezpieczeń społecznych rolników poświadczając własnoręcznym podpisem, że prowadzi działalność rolniczą od 14 maja 2003 roku i jest to jedyny rodzaj prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Zaprzeczył nadto, że prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, jak też, że jest płatnikiem podatku dochodowego z pozarolniczej

działalności gospodarczej. Do zgłoszenia załączył akt notarialny z 14 maja 2003 roku - dowód zakupu nieruchomości rolnej o powierzchni 1,98 ha. Decyzją z dnia 21 kwietnia 2006 roku KRUS stwierdził podleganie M. G. ubezpieczeniom społecznym rolników z mocą wsteczną od 1 października 2003 roku.

W maju 2012 roku do P. T. KRUS wpłynęła informacja o nieprzerwanie prowadzonej przez ubezpieczonego pozarolniczej działalności gospodarczej, od 15 października 2004 roku. W związku z tym, sporną decyzją z 17 lipca 2012 roku, Prezes KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec M. G. począwszy od 1 stycznia 2005 roku.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 5a we wszystkich wersjach tego przepisu, uznał, że sporna decyzja Prezesa KRUS odpowiada prawu i w konsekwencji oddalił odwołanie.

Wyrok sądu pierwszej instancji zaskarżony został apelacją ubezpieczonego. Apelacja zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

a) przyjęcie, że A. G. (była żona odwołującego) miała upoważnienie od M. G. do złożenia wniosku o wyłączenie M. G. z ubezpieczenia społecznego rolników, w sytuacji gdy M. G. nigdy nie upoważnił A. G. do złożenia takiego wniosku,

b) naruszenie artykułu 233 par. 1 k.p.c. polegające na przyjęciu że odwołujący się nie prowadził działalności gospodarczej w 2006 roku, w sytuacji gdy z treści złożonych do akt sprawy podczas rozprawy w dniu 11 stycznia 2013 roku zaświadczeń jednoznacznie wynika że M. G. nieprzerwanie od 15 października 2004 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą,

c) niewłaściwą interpretację artykułu 5a ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązującego w dniu wydania decyzji, z którego treści wynika że zmiana przedmiotu działalności gospodarczej przez podmiot podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników jest traktowana przez polskiego ustawodawcę tak samo jak rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o zmianę decyzji z 17 lipca 2012 roku i orzeczenie, że M. G. od dnia 1 października 2002 roku podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego, emerytalno-rentowego, ewentualnie o: uchylenie decyzji z dnia 17 lipca 2012 roku i przekazanie KRUS sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zawiera uzasadnionych podstaw. Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy są bezsporne. Poza sporem bowiem jest, że skarżący podlegając nieprzerwanie ubezpieczeniom społecznym rolników od 1 października 2002 roku, z dniem 15 października 2004 roku podjął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, o czym nie powiadomił właściwej placówki terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Co więcej skarżący w dniu 4 kwietnia 2006 roku wprowadził organ rentowy rolników w błąd oświadczając, że nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej (oświadczenie zawarte w zgłoszeniu do ubezpieczeń rolniczych z dnia 4 kwietnia 2006 r.). Okoliczności podnoszone w zarzutach apelacyjnych, rzekomo wadliwie ustalone przez sąd pierwszej instancji, nie mają żadnego znaczenia w przedmiotowej sprawie. Co prawda Sąd Okręgowy w swoich ustaleniach faktycznych zawarł stwierdzenie o zmianie przedmiotu pozarolniczej działalności gospodarczej skarżącego, to jednak tej okoliczności nie nadał żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Nie ma również znaczenia w sprawie, czy A. G. - była żona skarżącego dysponowała upoważnieniem od skarżącego do wyłączenia go z ubezpieczeń społecznych rolników w 2005 roku z mocą od 1 października 2003 roku, skoro w przedmiotowej sprawie zostało ustalone, że podlegał on ubezpieczeniom społecznym rolników od 1 października 2002 roku jako współmałżonek rolnika, a od 1 października 2003 roku jako rolnik posiadający własne gospodarstwo rolne. Zauważyć przy tym należy, że sporną decyzją stwierdzono, iż ubezpieczenie społeczne rolników wobec skarżącego ustalo z mocy prawa od 1 stycznia 2005 roku. Decyzja z 5 maja 2005 roku stwierdzająca ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec skarżącego z dniem 1 października 2003 roku jako współmałżonka

rolnika przestała mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie z chwilą objęcia skarżącego od tej daty ubezpieczeniami jako rolnika (decyzja z 21 kwietnia 2006 roku).

Odnosząc powyższy stan faktyczny do prawa materialnego na wstępie wyjaśnić należy, że osoby prowadzące działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z mocy prawa zgodnie z art. 6 pkt 5 i art. 12 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jedn. tekst Dz.U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585, ze zm.). Po myśli przepisu art. 13 tej ustawy obowiązek ubezpieczenia istnieje od dnia rozpoczęcia działalności do dnia jej zaprzestania, z wyłączeniem okresu, na który prowadzenie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Obowiązek ubezpieczenia według powszechnego systemu ubezpieczeń określony powołaną ustawą istnieje niezależnie od wysokości osiąganych przychodów z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Co do zasady obowiązek ubezpieczeń społecznych wynikający z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, uregulowanego powyższą ustawą, wyłącza obowiązek ubezpieczenia uregulowany w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (jedn. tekst Dz. U. z 2008 r., nr 50 poz. 291, ze zm.). Wynika to z art. 16 ust. 3, tej ostatnio powołanej ustawy, zwanej dalej ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepis ten reguluje pierwszeństwo powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych w stosunku do ubezpieczeń społecznych rolników. Wyjątek od tej zasady został uregulowany w art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie z tym przepisem rolnik podejmujący działalność gospodarczą, w warunkach tam określonych, może wybrać tytuł ubezpieczenia. Przepis art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników był wielokrotnie nowelizowany. W stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 2 maja 2004 r., stosownie do art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników rolnik lub domownik, który - podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie co najmniej 1 rok - podejmował pozarolniczą działalność gospodarczą, pozostawał w tym ubezpieczeniu, chyba że złożył Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oświadczenie, że chce podlegać ubezpieczeniu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej. Zatem w stanie prawnym obowiązującym do 2 maja 2004 roku rolnik podejmujący pozarolniczą działalność gospodarczą mógł nadal podlegać ubezpieczeniom społecznym rolników bez składania jakichkolwiek oświadczeń woli. Sytuacja zmieniła się po nowelizacji art. 5a ustawy przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 91, poz. 873). Od dnia 2 maja 2004 roku znowelizowany art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowił: „Rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu, jeżeli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym”. Z kolei ustęp 2 art. 5a tej ustawy stanowił, że rolnik lub domownik, o którym mowa w ust. 1, podlegał nadal ubezpieczeniu, jeżeli w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności złożył Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia oraz udokumentował spełnienie warunków opodatkowania tej działalności w formie zryczałtowanego podatku dochodowego w terminie 7 dni od dnia otrzymania dokumentu ustalającego przez organ podatkowy tę formę opodatkowania. Zatem od 2 maja 2004 roku rolnik podejmujący pozarolniczą działalność gospodarczą mógł wybrać rolniczy tytuł ubezpieczenia poprzez złożenie stosownego oświadczenia w (...) Rolniczego (...), o ile przed rozpoczęciem tej działalności podlegał nieprzerwanie ubezpieczeniom rolniczym przez co najmniej 3 lata, złożył Kasie stosowne oświadczenie o wyborze ubezpieczenia, a nadto wykazał odpowiednią formę opodatkowania pozarolniczej działalności W takiej też wersji obowiązywał ten przepis w chwili podjęcia przez skarżącego w dniu 15 października 2004 roku pozarolniczej działalności gospodarczej. Natomiast skarżący podlegał ubezpieczeniom społecznym od 1 października 2002 roku, a zatem do dnia podjęcia przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej nie upłynęły 3 lata. Stąd też nie mógł on dokonać wyboru ubezpieczenia rolniczego. Późniejsze zmiany treści przepisu art. 5a powołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a odnoszące się do formy opodatkowania pozarolniczej działalności gospodarczej nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. W tych okolicznościach, zgodnie z art. 3a ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu tego przepisu wówczas obowiązującego) ubezpieczenie rolnicze skarżącego ustało z końcem kwartału,

w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu. Zatem wyrok Sądu Okręgowego, jak również poprzedzająca go decyzja organu rentowego, odpowiada prawu. Dlatego też apelację, jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić zgodnie z art. 385 kpc.